

Hansta naturreservat

Innehåll

Beslut.....	3
Syftet med naturreservatet.....	3
Föreskrifter.....	3
Beslutskarta	7
Ärendets beredning.....	8
Områdets avgränsning.....	9
Grund för beslutet	10
Beskrivning av området.....	11

Medverkande

Ett förslag till säkerställandebeslut samt skötselplan har arbetats fram av en projektgrupp för Hansta naturreservat, med representanter från Stockholms stad (stadsbyggnadskontoret, gatu- och fastighetskontoret, miljöförvaltningen, Kista stadsdelsförvaltning, kultur- och idrottsförvaltningen och stadsmuseet), länsstyrelsen i Stockholms län (planenheten, miljövårdsenheten och kulturmiljöenheten) och Sollentuna och Järfälla kommuner.

Styrgrupp:

Lars Bäckbom/Mats Perner, Stadsbyggnadskontoret, strategiska avd.
Hans Sandler, Stadsbyggnadskontoret, region västerort

Arbetsgrupp:

Ulf Lindahl och Ingrid Olsen-Sjöström, Gatu- och fastighetskontoret, region västerort
Christina Wikberger (projektledare 1995-12-01--1996-03-08), Katarina Löfvenhaft, Stadsbyggnadskontoret, strategiska avd. (projektledare 1995-04-03--1995-11-30, 1996-03-09--1998-08-26)

Referenspersoner:

Ingrid Dylén-Täckman, Stadsmuseet
Lars Svensson, Gatu- och fastighetskontoret, region västerort
Anders Sandberg och Stig Holmstedt, Stadsbyggnadskontoret, strategiska avd.
Maria Pettersson och Bengt Sundborg, Stadsbyggnadskontoret, region västerort
Per Olof Kroon och Linda Maksimov, Kista stadsdelsförvaltning
Åke Roxberger, Kultur- och idrottsförvaltningen
Gunilla Hjort, Miljöförvaltningen
Anders Plenker-Tind och Björn Carlberg, Länsstyrelsens miljövårdsenhet
Claes Halling, Länsstyrelsens planenhet
Anita Biuw, Länsstyrelsens kulturmiljöenhet
Ola Ahlkvist/Lena Thomsen, Järfälla kommun
Rickard Dahlén, Sollentuna kommun

Expertkonsultationer:

Bo Eknert, Stockholms universitet
Börje Drakenberg, Skogseko HB

Bearbetning och produktion: Christina Wikberger, Ununger & Wrenfelt AB
Omslag: Karin Tellander, Himlaform
Foto: Christina Wikberger, Ununger & Wrenfelt AB
Illustrationer: Bertil Andersson, Stockholms stadsbyggnadskontor,
(sid 4 och 16),
Jonas Berglund, Stockholm Konsult (sid 13)
Kartor: Kristina Hanström och Gunilla Lundstedt, Stockholms
stadsbyggnadskontor (sid 8, 14, 23, 26, 28, 34, 44, 48, 49)
Christina Wikberger, Ununger & Wrenfelt AB (sid 34)

SBK 1998:1

Rapporten kan beställas från Stockholms stadsbyggnadskontor,
centrala expeditionen, Box 8314, 104 20 STOCKHOLM.
Besöksadress: Fleminggatan 4, telefon 08-508 26 990.

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken beslutade kommunfullmäktige i Stockholms stad, den 3 september 2007, att göra vissa ändringar syfte och föreskrifter för Hansta naturreservat. Beslutet överklagades till länsstyrelsen som den 17 april 2008 beslutade att delvis bifalla överklagandet. Länsstyrelsens beslut är infört i detta dokument. Kommunstyrelsens beslut från den 26 augusti 1998 om Hansta naturreservat upphör därmed att gälla och ersätts med detta dokument.

Syftet med naturreservatet

Syftet med reservatet är att för framtiden bibehålla och vårda ett natur- och kulturlandskap och friluftsområde, som bl.a. innehåller ett av länets mest mångformiga ädellövskogsområden, på ett sådant sätt att Järvafältets samlade natur- och kulturkvaliteter stärks.

- * Områdets biotopvariation med artrikt växt- och djurliv ska bibehållas och gynnas.
- * Landskapet med fornlämningar och spår från olika epoker av Hanstas långa kulturhistoria, ska bibehållas och vårdas.
- * Området ska inbjuda till naturupplevelser och bibehållas och vårdas som en tillgång för den naturströvande allmänheten. Enkla anordningar ska uppmuntra och skapa förståelse för ett umgänge med naturen på dess villkor.

Syftet ska uppnås genom att motocrossbanan vid Hägerstalund avvecklas så snart en ny lokalisering av verksamheten utanför reservatet tagits fram, dock senast den 31 december 2015.

Föreskrifter

För att trygga syftet med naturreservatet beslutar kommunfullmäktige, med stöd av 7 kap. 5-6 §§ och 30 § miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatsområdet.

Föreskrifterna utgör inte hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som är närmare angivna i fastställd skötselplan, eller mot att mindre arbetsföretag utförs, som krävs för den normala skötseln av områdets byggnader och anläggningar. Föreskrifterna utgör inte heller hinder mot underhåll av befintligt ledningsnät eller luftkablar.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och förordningar är det förbjudet att:

- A1. bedriva täkt eller annan verksamhet som kan ändra områdets topografi eller hydrologi genom att gräva, spränga, schakta, dika, utfylla, tippa eller liknande
- A2. anordna upplag annat än för områdets skötsel
- A3. avverka träd, röja bort buskar, utföra dikning av våtmark eller utföra andra skogliga åtgärder utöver vad som anges i bifogad fastställd skötselplan
- A4. skogsplantera den öppna marken
- A5. plantera eller så barrträd på mark som inte tidigare varit barrskogsbevuxen
- A6. bedriva jordbruk annat än efter de riktlinjer som framgår av bifogad fastställd skötselplan
- A7. täckdika jordbruksmarken
- A8. använda konstgödsel eller kemiska bekämpningsmedel annat än efter de riktlinjer som anges i bifogad fastställd skötselplan.
- A9. i reservatet så eller plantera annat än på platsen, med hänsyn till den historiska markanvändningen, naturligt förekommande växter
- A10. uppföra stängsel eller andra hägnader med undantag av stängsel för betesdjur enligt bifogad fastställd skötselplan. Genomgångar ska anordnas så att allmänhetens tillträde till området inte hindras
- A11. bedriva verksamheter som leder till risk för förorening eller grumling av Igelbäckens vatten
- A12. bedriva annan jakt än skyddsjakt
- A13. uppföra helt ny byggnad eller anläggning annat än byggnad eller anläggning som kan prövas enligt reservatsföreskrift A15 och A16.
- A14. anlägga tältplats, campingplats eller annan anläggning för friluftslivet utöver vad som anges i bifogad fastställd skötselplan

Utän tillstånd från kommunen är det förbjudet att:

- A15. utföra om- eller tillbyggnad eller väsentligt ändra byggnads användningssätt
- A16. uppföra helt ny byggnad eller anläggning. Byggnader/ anläggningar ska ha anknytning till syftet med reservatet
- A17. anlägga väg, stig eller parkeringsplats utöver vad som anges i bifogad fastställd skötselplan
- A18. dra fram mark-, luftledning eller jordkabel
- A19. bruka störande motordriven anordning för lek och sport. Föreskriften gäller till 31 december 2015, därefter kan inte något tillstånd för att bruka störande motordriven anordning ges.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att trygga syftet med reservatsområdet förpliktas markägare, arrendatorer och andra innehavare av särskild rätt till marken tåla att de åtgärder vidtas, som framgår av till detta beslut fogad och fastställd skötselplan. Exempel på sådana åtgärder är:

utmärkning av naturreservatets gräns, uppsättning av informationsskyltar och skötsel av kulturmarken (bete, slätter etc), skydd av gamla grova träd från ringbarkning och skador, stängsling och skydd/ vård av fornlämningar.

C. Ordningsföreskrifter för naturreservatet med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och förordningar är det förbjudet att:

- C1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning t ex genom att gräva, borra, hacka, rista, spränga eller måla.
- C2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, samt att skada vegetationen i övrigt t ex genom att gräva upp växter såsom ris, örter, gräs, mossor, lavar eller svampar

- C.3 störa djurlivet (t ex genom att klättra i boträd, fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräddjur eller groddjur)
- C4. elda annat än på anvisad och iordninggjord plats
- C5. tälta eller kampa under längre tid än två dygn
- C6. medföra okopplad hund
- C7. rida eller framföra häst annat än på markerade leder och områden
- C8. framföra häst och vagn för travträning
- C9. cykla utanför anlagd väg eller markerad cykelled
- C10. starta eller landa med luftfarkost
- C11. utan kommunstyrelsens tillstånd anordna tävlingar med fler deltagare än 100
- C12. sätta upp affisch, skylt eller liknande. Dock får snitslar, orienteringsskärmar och tipsfrågor uppsättas för tillfälligt bruk om de avlägsnas omedelbart efter avslutat arrangemang
- C13. bruka störande motordriven anordning för lek eller sport*

* Kommunstyrelsen beslutade i det ursprungliga reservatsbeslutet i augusti 1998 att bestämmelserna under ett övergångsskede skulle tillåta den dåvarande verksamheten vid Järva motorklubb. Detta beslut ersätts enligt länsstyrelsens beslut den 17 april 2008, dnr 505-07-94340, 95920 av sista stycket i syftet samt föreskrift A 19.

D. Föreskrifter med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd rörande naturvårdsförvaltningen.

Kommunen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa bifogad skötselplan. Naturreservatet skall skötas enligt anvisningarna i skötselplanen.

Stockholms stad skall vara ansvarig naturvårdsförvaltare för all mark inom naturreservatet.

Naturreservatet märks ut av Stockholms stad enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Reservatsföreskrifterna under A-D träder i kraft tre veckor efter att beslutet kungjordes.

Östra Järvafältets
naturreservat
i Sollentuna

Hansta naturreservat

Säbysjön

Djupan

Igelbäcken

Västra Järvafältets
naturreservat
i Järfälla

Igelbäckens dalgång,
planerat naturreservat

Naturreservatet Hansta
i Stockholms kommun

----- reservatsgräns

0 500 m

Ärendets beredning

I samband med kommunfullmäktiges beslut (december 1994) om Stockholms stads budget för 1995 fick stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att "efter samråd med gatu- och fastighetsnämnden planlägga hela Hansta som naturreservat". Kommunstyrelsen beslutade i juni 1995 att utarbeta ett förslag till skydd av Hansta enligt dåvarande naturvårdslagen samt genomföra en planprocess enligt plan- och bygglagen för att upphäva områdesbestämmelserna för Hansta. Områdesbestämmelserna upphävdes den 16 januari 1997 (ärende S-Dp 96112).

Ett förslag till säkerställandebeslut samt skötselplan arbetades fram av en projektgrupp för Hansta naturreservat, med representanter från Stockholms stad (stadsbyggnadskontoret, gatu- och fastighetskontoret, miljöförvaltningen, kultur- och idrottsförvaltningen, stadsmuseet och under 1997 utökad med Kista stadsdelsförvaltning), länsstyrelsen i Stockholms län (planenheten, miljövårdsenheten och kulturmiljöenheten) och Sollentuna och Järfälla kommuner.

Föreskrifter, skötsel och informationsinsatser har utarbetats för att stämma överens med övriga reservat på Järvafältet, i de delar det är tillämpligt. Särskilt gäller det föreskrifter om vad allmänheten har att iaktta där länsstyrelsen har ansvarat för att föreskrifterna samordnats.

Förslaget till reservat utformades enligt naturvårdsverkets riktlinjer och består av två avsnitt, säkerställandebeslut och skötselplan. Säkerställandebeslutet behandlar avgränsning, syfte och föreskrifter för reservatet. Skötselplanen innehåller en allmän beskrivning av området och en skötselplan i två nivåer, samt anordningar för friluftslivet. Den översiktliga nivån beskriver huvudfunktionerna och inriktningen på skötseln. Den detaljerade nivån delar in området i mindre skötselområden med specifika skötselåtgärder.

Data om Hansta naturreservat

Naturreservatets namn	Hansta
Beslutsdatum	2007-09-03
Kommun	Stockholms stad
Registerområde	Stockholms stad
Läge	Området ligger ca 15 km nordväst om Stockholms centrum vid gränsen till kommunerna Järfälla och Sollentuna. Ekonomiska kartan 10I 8d Säbysjön. Topografiska kartan 10I Stockholm NV.
Fastigheter	Del av Akalla 4:1, del av Akalla 5:2
Area	280 ha
Markägare	Stockholms stad
Naturvårdsförvaltare	Stockholms stad

Den 1 januari 1996 beslutade stadsbyggnadsnämnden att skicka ut förslaget på remiss. Remissförfarandet pågick under tiden 18 mars - 15 juni 1996. Under remisstiden har två samrådsmöten ägt rum; i Akalla Träff den 23 april samt i Tekniska nämndhuset den 6 maj 1996. Förslaget har varit utställt i biblioteken i Akalla och Tensta samt i Tekniska nämndhuset. Information om reservatsbildningen har även givits på samrådsmötena för Yttre tvärledens detaljprogram den 11 och 17 april 1996. Remissynpunkter har lämnats till stadsbyggnadskontoret och bearbetats av stadsbyggnadskontoret tillsammans med projektgruppen.

Skydd enligt miljöbalken

Området omfattas i dagsläget av bestämmelser i flera lagar. Dessa ger dock inget samlat skydd för området som helhet. För att syftet med att skydda Hanstaområdet ska kunna uppnås behövs föreskrifter för att reglera markanvändning, verksamheter samt skötsel av området. Det innebär att naturreservat måste inrättas.

Beslutet om att avsätta området som naturreservat står i överensstämmelse med bestämmelserna i 3 kap i miljöbalken om en från allmän synpunkt lämplig användning av mark och vatten. Det är vidare ett led i stadens Agenda 21-arbete för att bibehålla och långsiktigt säkra Stockholms stads biologiska mångfald och värdefulla kulturmiljöer samt tillgodose stockholmarnas behov av naturområden för rekreation och friluftsliv.

Områdets avgränsning

Avgränsning av naturreservatet har gjorts med utgångspunkt från områdets befintliga och potentiella värden avseende natur, kultur och friluftsliv, samt betydelse som en del av den regionala Järvakilen.

I norr och väster gränsar Hansta till de befintliga naturreservaten Östra och Västra Järvafältet i Sollentuna respektive Järfälla kommuner. I den östra delen utgör skogskanten vid kommungränsen och kraftledningen samt Akallavägen gräns för Hanstareservatet.

I söder ansluter gränsen till Igelbäckens kulturresevat. Hansta utgör en väsentlig del av tillrinningsområdet för Igelbäcken (t ex genom skogsmarkerna och bäcken till Djupan) och påverkar därmed dess hydrologi, vattenkvalitet och naturvärden.

Markreservat finns för ett riks- respektive regionalt naturgasnät. I utställningsförslaget till Stockholms översiktsplan 1997, reserveras mark för en högtrycksledning 80 bar med stationer genom Hansta och Järvafältet. Vid ett eventuellt genomförande måste beslut om sträckning tas med hänsyn till naturreservatet så att särskilt känsliga delar undviks.

Yttre tvärleden

Förordnandefrågan om naturreservatet har komplicerats av den osäkerhet som gäller vägprojektet Yttre tvärledens genomförande, lokalisering och utformning. Hanstas östra delar skulle beröras av en Yttre tvärledssträckning. En utökad miljöprövning av Yttre tvärleden har genomförts och resulterat i studier av olika alternativ där området som helhet studeras för en bra trafiklösning. Vägprojektet Yttre tvärleden har skjutits på framtiden.

Staden har godkänt förslaget till naturreservat under förutsättning att en eventuell framtida Yttre tvärled vid reservatets östra kant kan genomföras om detta visar sig nödvändigt. Frågan om en eventuell Yttre tvärleds dragning och utformning utreds och prövas senare i särskild ordning. Om det då visar sig vid en samlad bedömning av olika motstående intressen att vägen ändå bör gå genom reservatet är staden beredd att jämlikt 7 kap. 7 § miljöbalken medge undantag från reservatsföreskrifterna eller om synnerliga skäl föreligger ompröva delar av reservatet.

Grund för beslutet

Hansta innehåller ett av kommunens mest värdefulla skogsområden och kulturmiljöer. Hansta är en viktig del av den grönkil (Järvakilen) som skjuter in mot centrala Stockholm och ansluter till nationalstadsparken. Här finns större områden av ädellövskog och gammal naturskog än i övriga delar av Stockholms stad och Järvafältet. På så sätt kompletterar och stärker Hansta värdena i angränsande, befintliga naturreservat.

Stora delar av Hansta är klassat som ekologiskt särskilt känsliga områden (enligt miljöbalken 3:3), där t ex ädellövskogen och gräsmarkerna med ädellövträd är värdefulla biotoper med livsmiljöer för hotklassade växter och djur. Hansta utgör en väsentlig del av Igelbäckens tillrinningsområde som är särskilt känsligt för föroreningar och hydrologiska förändringar.

Hansta är det största fornlämningsområdet i kommunen. I Hansta finns ett uråldrigt kulturlandskap bevarat. Här finns fornlämningar från flera olika tidsperioder, från bronsåldern och framåt, bevarade i sin rätta miljö. Fornlämningarna utgörs av gravfält, gravar, boplatser, en runsten samt stensträngar. Stensträngar inhägnade åkrar och ängar. Ett omfattande fossilt odlingslandskap finns kvar som är unikt för Stockholms stad.

Området har en stor betydelse för det rörliga friluftslivet, främst i nordvästra Stockholm, där bostadsområdena är tätt exploaterade. Det är även ett viktig rekreativ område för boende i Sollentuna och Järfälla. Daghem, skolor, Sollentuna naturskola och Stockholms universitet använder området i pedagogiskt syfte.

Ett förordnande som naturreservat lägger långsiktigt fast markanvändningen till gagn för kommande generationer. Det är ett led i arbetet med

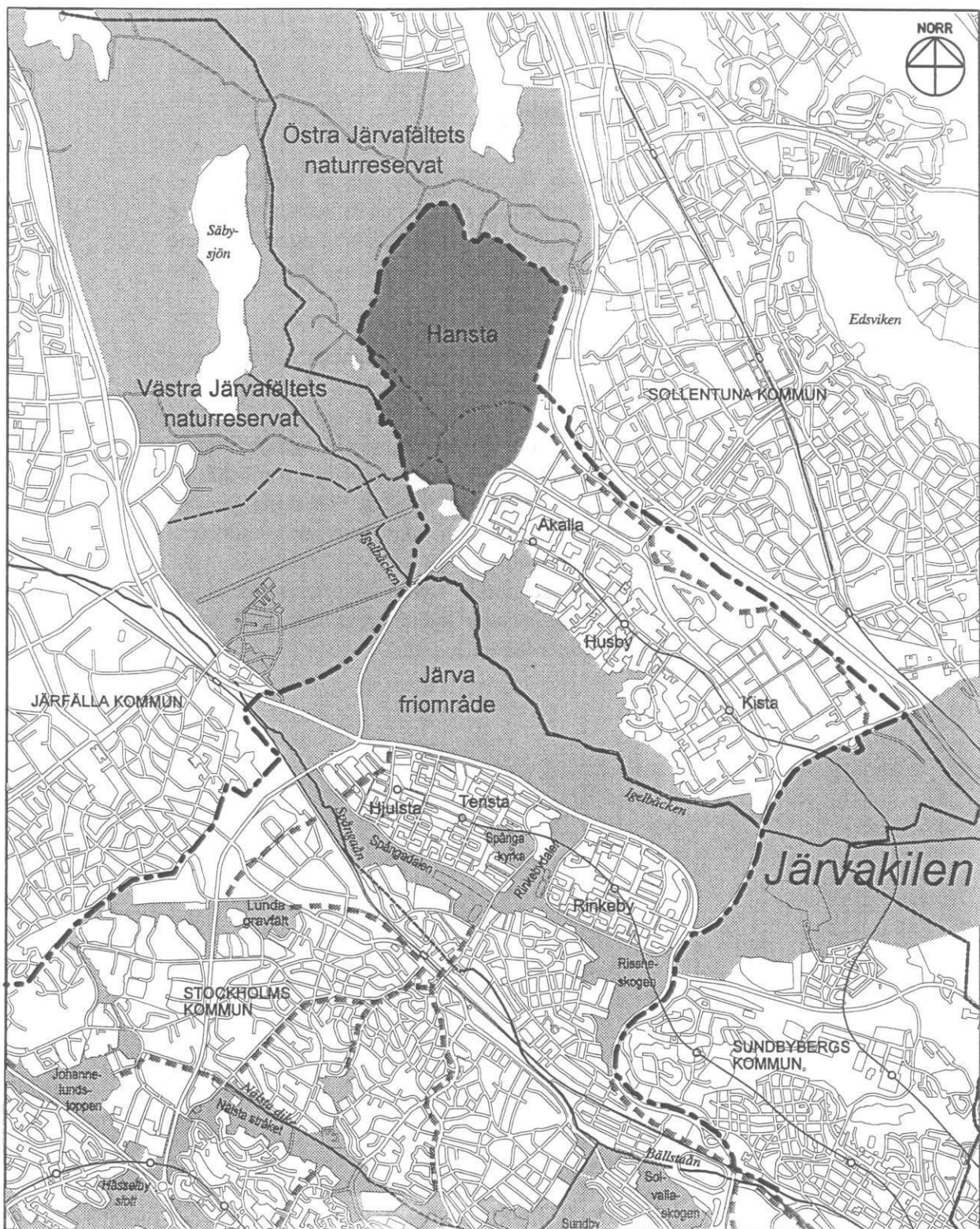
att bibehålla och långsiktigt säkra Stockholms stads biologiska mångfald och värdefulla kulturmiljöer samt tillgodose stockholmarnas behov av naturområden för rekreation och friluftsliv.

Beskrivning av området

Hansta utgör en väsentlig del av Järvafältet och den så kallade Järvakilen. Hansta utgörs av ett mångformigt natur- och kulturlandskap med anor från bronsåldern. Här finns ett stort antal fornlämningar som ännu ligger i sin rätta miljö. Odlingslandskapets utveckling kan följas från bronsåldern till 1950-talet.

Hansta är ett populärt friluftsområde och ger möjligheter till naturupplevelser och rekreation för en god livskvalitet för stadens invånare.

Järvafältet fungerar i sin helhet som en spridningsväg mellan stadens och kranskommunernas grönområden. Hanstas natur är en mosaik av biotoper som ger livsrum för en mångfald av arter. Här finns gammal barrskog, ädellövsskog, rester av ängs- och hagmarker och jordbruksmark. I de gamla skogarna finns gott om död ved och olikåldriga träd. Hansta är relativt opåverkat av skogsbruk. Dessa faktorer och de naturgivna förutsättningarna ger goda grunder för en artrik flora och fauna. Hotklassade växter och djur finner här en fristad.

Hansta - en del av Järvakilen

Kartan hämtad från Stockholms översiktsplan,
 utställningsförslag 1997, Stockholms stadsbyggnadskontor.
 Skala 1:50 000.

MÅLET FÖR HANSTA NATURRESERVAT ÄR ATT FÖR FRAMTIDEN BIBEHÅLLA OCH VÅRDA ETT VÄRDEFULLT NATUR- OCH KULTURLANDSKAP OCH FRITIDSOMRÅDE.

HANSTA INNEHÅLLER ETT AV LÄNETS MEST MÅNGFORMIGA ÄDELLÖVSKOGSOMRÅDEN, ETT ODLINGSLANDSKAP MED KONTINUITET I MARKANVÄNDNINGEN SEDAN JÄRNALDERN, TALRIKA FORNLÄMMNINGAR OCH EN RIK FLORA OCH FAUNA.

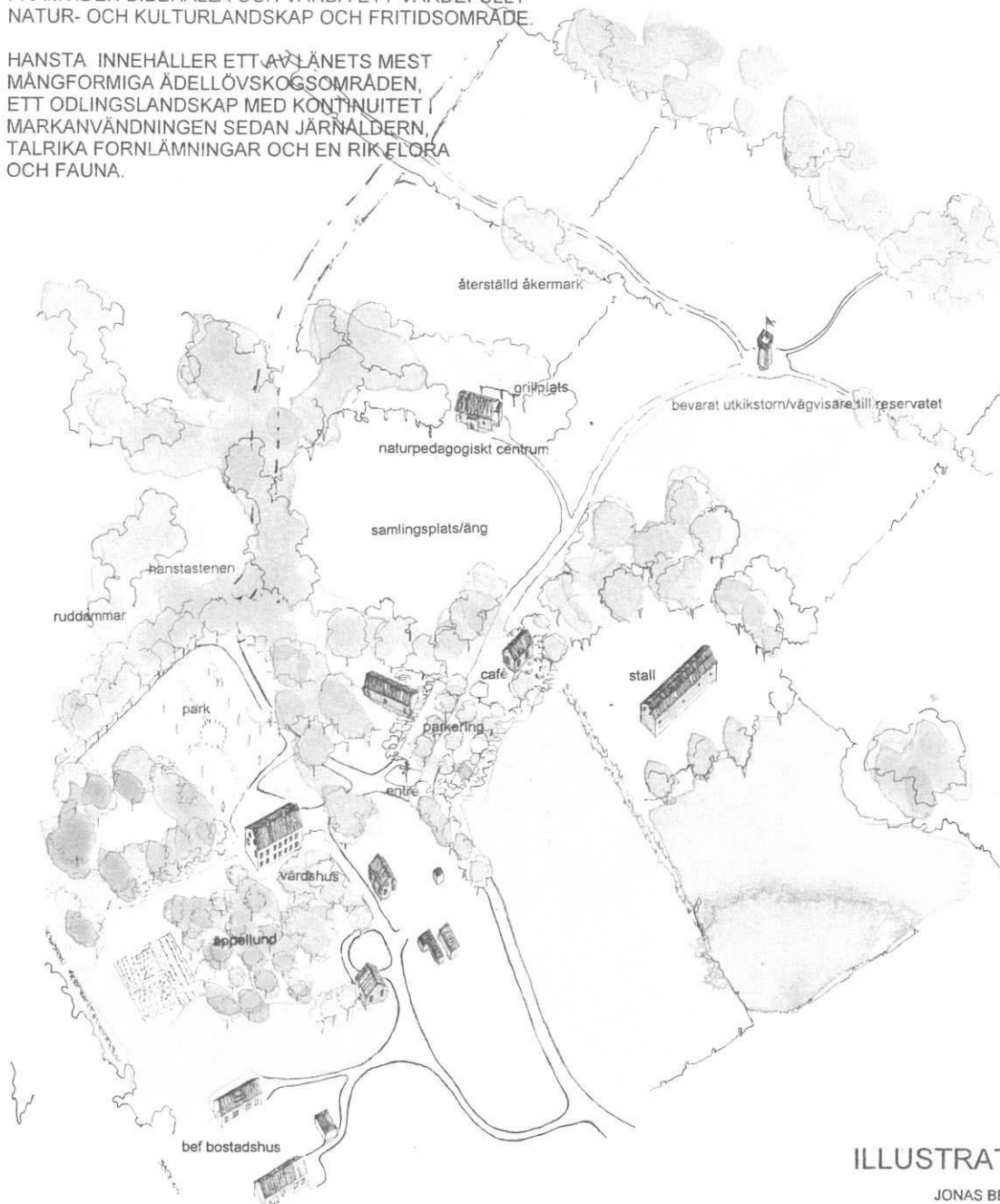

ILLUSTRATION: **Stockholm**
KONSULT
JONAS BERGLUND

HÄGERSTALUND ENTRÉOMRÅDE - IDÉSKISS

MÅLET FÖR HANSTA NATURRESERVAT ÄR ATT FÖR FRAMTIDEN BIBEHÅLLA OCH VÅRDA ETT VÄRDEFULLT NATUR- OCH KULTURLANDSKAP OCH FRITIDSOMRÅDE.

HANSTA INNEHÅLLER ETT AV LÄNETS MEST MÅNGFORMIGA ÄDELLÖVSKOGSOMRÅDEN, ETT ODLINGSLANDSKAP MED KONTINUITET I MARKANVÄNDNINGEN SEDAN JÄRNALDERN, TALRIKA FORNLÄMNINGAR OCH EN RIK FLORA OCH FAUNA.

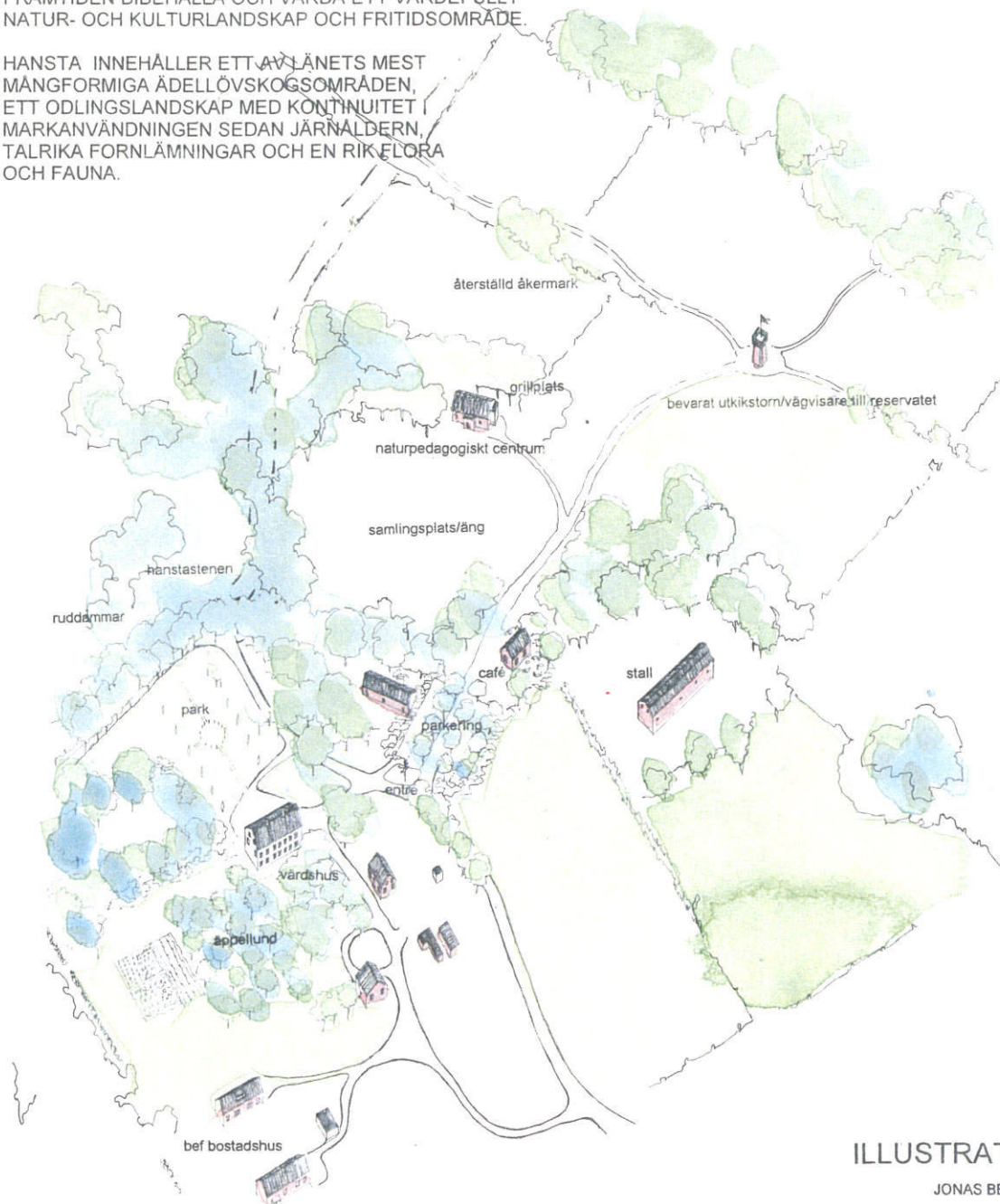

ILLUSTRATION: **Stockholm KONSULT**
JONAS BERGLUND

HÄGERSTALUND ENTRÉOMRÅDE - IDÉSKISS